

مینیمال

فریستم کاخ

ره سول یونان

وہر گنیر پانر لم فار سیہ و ۵: جم بار سبیر

سلیمانر

پاییز ۲۰۰۸

سەرپەرشتىياري پروژە: جەبار سابىر
جىگىرى سەرپەرشتىيار: ئارام سىدىق

ناوي كتيپ: فرشتهكان

بابەت: مينيماڭ

نووسەر: رەسول يۇنان

وەرگىپ: جەبار سابىر

نەخشەسازى و بەرگ: وەرگىپ

تىراژ: ۵۰۰ دانە

چاپ: چاپى يەكەم (۲۰۰۸)

چاپخانه: ياد

نرخ: ۱۰۰۰ دىنار

#ژمارەى سپاردنى (۲۱۳۹) سالى ۲۰۰۸ى وەزارەيت رۇشنىيرى دراوەتى

لە چاپگراوہکانى پروژەى كتيپى يانەى قەلەم

زنجيرەى ژمارە (۳۹)

jabarsabir@hotmail.com

ئاونیشان: يانەى قەلەم، سلیمانى، سابونکەران، بينای هورامان نھۆمى سيھەم.

ژمارەى تەليفون: ۰۷۷۰۱۵۷۵۷۲۶

Pin_clap۲۰۰۸@yahoo.com

چەنر قسەيەكى

مىنىمال كەلەلەي ئىمە بوو كورتىلە چىرۆك يا خود
برووسكە چىرۆك دەمىكە لەدنىادا بەتايبەت لەئەمريكاي لاتىن
تاقىكراو تەو وە خوینەرىكى زۆرىشى ھەيە. ئەم چەشنە چىرۆكە
لە ئىرانىش پىي دەلەين مىنىمال و ھەم خوینەرى زۆرە ھەم زۆر
چىرۆكنووسىش تاقىان كىردۆتەو و بەو جۆرە نووسىويانە.
رەگەزى سەرەكى لەمىنىمالدا دروستكىردنى وىنەيەكى خىراو
كارىگەرە لەيادەو وەرى خوینەردا بەجۆرىك كەتا ماو وەيەكى زۆر
بمىنىتەو. ئەمە جگەلەو وەى كەدەبىت بەكورتتىن رستەو

كەمترين وشە زۆرتەرىن مانا بەدەيت بەدەستەوہ. لەمىنمىمالدا
وشەكان ئەوہندە چەر دەكرىنەوہو دەگوشرىن بەجۆرىك گەر
چىرۆكنووسى كارامە بىنووسىت ئەوا خویندەوہى ھەر
چىرۆكىك وەك شەرىەتى ھەنار خۆشترىن تامت دەداتى. ئەم
مىنمىمالانەى بەردەستت لەنووسىنى (رەسول يۇنان) ە كە من
زىاتر وەك شاعىر ناویم بىستبوو كۆمەلە شىعەر كىشىم لایە
بەناوى (كۆنسىرتىك لەدۆزەخ). لەیەكىك لەكتىب فرۆشىيەكانى
شارى سنە بەرىكەوت چاوم كەوتە سەرى و كرىم. لەوەرگىرانى
ئەم مىنمىمالانەدا زىاتر ناوەرۆك گوازراوئەوہو بەھۆى نرىكى

هەردوو زمانی فارسی و کوردیش لەیەکتەر لەزۆر شویندا
وەرگیڕانی وشە بەوشەیش کراوە و شوینی خۆیشتی گرتووە.
ئەوێ منی هاندا ئەم مینیمالانە وەرگیڕم ئەو چیژە زۆرەبوو کە
لەزۆرینەیانم وەرگرتووە و دنیام تۆی خۆینەریش هەمان چیژی
لیوەردەگریت. بەو هیوایە کارێکم کردییت بەسوودی ئەدەبی
کوردی بشکیتەو.

بەدۆستانم

عیرفان، رەسوول

۹

چنورسە عیدی

پیشەکشە

بەفر

لەپىچەكەدا لىك جىابوونەو. يەكيان زىندانى بوو، ئەويتريشيان زىندانەوان. زىندانىيەكە ماوەى حوكمەكەى تەواوكرديوو، زىندانەوانەكەيش ماوەى خزمەتەكەى. جانتاكانيان پىر بوو لەپابردوو، خاولى كۆنە، ريش تەراشى ژەنگ گرتوو، ئاوينەى بەر باخەلّو... ئەوان چارەنووسىكى هاوبەشيان هەبوو. هەردووكان بىرەوهرى خويان لەپشت شيشى زىندانەكەو بەجى هيشتبوو، كاتىك لەپىچەكەدا لەيەك جودا بوونەو، بەفر بەيەكسانى بەسەر هەردووكاندا دەبارى.

شیت

وتی:

ئەم دەریایە هی منە کەس مانی ئەوەی نییە لیڤە ماسی بگریت.
خەلکی پیکەنین.

بەردەوام بوو:

هەرکەس ماسی دەوی بی لە منی بگریت.
دیسان خەلکی پیکەنین.

کابرا بەوەی کەبوو مایە گالته جاری کەوتە گریان. لەکاتی کدا
دەریای ناو تابلوی سەردیوارەکە کردە باوەشی هاواری کرد:
بوچی تیناگەن. جگە لە من کەس ناتوانی لەم دەریایەدا راوه
ماسی بکات.

تاوانبار

وتی: من فریشته‌م!

قازی وتی: کوا باله کانت؟

وتی: باله کانیاں بریم!

قازی باوه‌ری نه‌کرد. که‌وته پی‌که‌نین و به‌تاوانی نه‌بوونی ناسنامه

زیندانی کرد. وه‌ختی ویستیان که‌له‌پچه‌ی که‌ن، کتوپر چهند

فریشته‌یه‌ک له‌په‌نجه‌ره‌که‌وه هاتن و بردیان.

کاترمیری دواتر قازی له‌کتیبه یاساییه‌کاندا به‌شوین ماده‌یه‌کدا

ده‌گه‌را په‌یوه‌ندی به‌سؤراخکردنی تاوانباروه هه‌بیئت له‌ئاسمان.

داهۆل

خاوهن باخهکه، باخهوانی ئیزنداو وتی:

دهمهوی چه ند روژیک لیڤه ته نیابم.

ته نانهت داهۆلهکانیشی له ناوبرد. دوابه دواى ئەم رووداوه
بالبدهکان هیڤرشیان هیئا تا رهزهکه تالان کهن. خاوهن باخهکه
له ناچاریدا دووباره داهۆلهکانی له ناوه پراستی باخهکه دا دانایه وه.
ئامادهیی داهۆلهکه له ئامادهی خۆی باشتتر بوو. جگه رهکهی
له ده موچاوی خۆیدا له ناوینه که دا کوژانده وه.

دواتر بۆینباخهکهی له ملی خۆی کرده وه و کردییه ملی داهۆلهکه.

داینا سوورده کاخ ناگه پینه وه

مارمیلکه یه كه له زیرابی ژیرزه مینی شاریکدا دهژی. رۆژیک له پپر دهبی به داینا سووریکى گه وره و له ده رچه ی زیرابه كه وه ده چیتته ده ریایه كه وه. ئەو به پیچه وانە ی داینا سووری فیلمه سینە ماییه كانه وه، نه گه پرایه وه بۆ شاره كه تا له گه لّ خاكدا یه كسانی كات و دوا جار خویشی له ناو بچیت. له ده ریاكه دا ژیا تا ده ریاكانیش داینا سووریکیان هه بیّت، نه گه پرایه وه، ویستی بیسه لمینیّ كه داینا سوورده كان هه رگیز ناگه پینه وه.

ئاد پەرەسىلكە كاخ

دووبارەى دەكەمەوہ گەر پەرەسىلكەكان فېرىن پېم بلىن! تكايە
وہ لآم بدهنەوہ! دەنگەكە لەهەوادا بلاودەبوؤہ. بىتەلەكە
كارىدەكرد. كەمى لەولاتر كاىراى بىتەل خەلتانى خوین بوو.
پەرەسىلكەكان لەئەوجى ئاسماندا بوون بى ئەوہى كەسىك
سەىریان بكات.

پاىبىزى ئەو سائە، پاىبىزىكى رىزىپەر بوو، لەناو بالندە
كوچەرىيەكاندا پەرەسىلكەى زور دەبىنران كەبەدەستەكانيان
دەفېرىن.

رېوى

كچانى جووتيارهكه ئهويان خوشدهويست و ئهويش ئهमेى
زورباش دهزانى. روژيك پرياريدا لهگهئيان بژى.
لهشيوهى مروقددا دهركهوت و بهرهو كيئنگهى جووتيارهكه روى.
بهلام كچهكان ريگهيان نهدا بچيئه باخ و مهزراكهوه. ئهوان
رئويهكان خوشدهويست كهدوو چاوى رهش و ئالوشاوى ههبوو
لهگهئلكه جوانهكهى. جوانى هاوينى دوو بهراره دهکرد.

دنيا و ئەم ھەموو جوانيە

شەقامەكە گۆرپابوو. ساكسيفۆن ژەنيكى نابينا لەسەر شوستانەكە
لەپوژان باشتەر ساكسيفۆنى دەژەنى. گلۆپى نيۆنى جامخانەى
دووكانەكان شەوقيان لەپوژان زياتر بوو...

كابرا ھەستىكرد ريگەى مائەوەى لى تىكچوو، گەرنا لەزەرفى
چەند كاتر ميريكدا ئەم شەقامە ھيئدە نەدەگۆرپا، سەيريكى
تابلۆى شەقامەكەى كرد، بەلام ھەرھەمان شەقامە. لەفكران
رۆچوو... دنيا و ئەم ھەموو جوانيە! باوهرى نەكرد.
كابرا عاشق ببوو بەخۆى نەدەزانى.

فریشته کاخ

باوک وتی: خودا نانی روژانه ی ئیمه دہدات.
بہر دہوام بوو: ہہ لبت بہ ہوی فریشتہ کانیبہ وہ
منالہ کان پرسیان: چون؟ خو دہرگای مالہ کہمان ہہ میشہ
داخراوہ!
باوک پیکہ نی و لہ کاتیکدا سہیری دوو کہ لکیشی سوپاکہ ی دہ کرد
وتی: ئەوان لہ ہہر کوئیہ کہ وہ بیانہ وی دہ توانن بینہ ژورہ وہ.
روژی دواہی، منالہ کان کابرا، دوو کہ لکیشہ کہ یان خاوین کردہ وہ
تا رہشیہ کہ ی پوشاکی فریشتہ کان پیس نہ کات.

خاموشی

کابرا پیر بووبوو، ئیتر توانای ژهنینی گیتاری نه مابوو، خاموشی
حوکمپانی مائه کهی ده کرد. ده بوو کاریک بکات، دوی ساتی
بیرکردنه وه، گیتاری برده هه وشه ی مائه که دایناو هه ندیک ورده
نانی کرده سه ری.

دوی چهند روژیک، دروست له وه ختی ئاویلکه دانی کابرا دا،
خاموشی مائه که شکاو کابرا به خوشحالییه وه گیانی سپارد.
بالنده یه ک هاتبوو له ناو گیتاره که دا هیلانه ی کردبوو.

دەبىرچاۋانى سەۋزىت ھەبىر

ھەموو رۇژىك بۇ پۇستەخانە دەچووم. ھەموو دەيانناسىم و دەيانزانى چاۋەرپى نامەى تۆم، ھەربۆيە ۋەختىك چاۋيان پىم دەكەوت ۋازيان لەكار دەھىنا ۋ دەيانوت: بەداخەۋە نامەكەت ھىشتا نەگەيىۋە.

ۋردە ۋردە شتىك كەنەدەبوو روۋىدات روۋىدا. لەپۇستەخانەكە ناسراى. ئىستا چەند مانگىكە ناچمە پۇستەخانە لەبەرئەۋەى پۇستەچىيەكان لەدوۋرەۋە عاشقت بوون ۋ دۇنيام گەر نامەيەكىش بنىرى بەدەستى من ناگات. ئەۋان ھەموو رۇژى دىنە مالمەۋە لەشىۋەۋە روۋخسارى تۆ دەپرسن ۋ پىداگرى ئەۋە دەكەن باسى تۆيان بۇ بكەم. ھەزەدەكەن ھەموو رۇژى شتىكى تازە لەبارەى تۆۋە بزىنن. بەلام ئىتر... ئەۋەى ھەبوو لەبارەى تۆۋە وتمو شتىك نەماۋە بوترى.

ويپراي ئەمەش تائەوان خەونەكانيان لە دەست نەدەن بە درۆو
لەبارەي تۆو دەدويم و ئيتەر لەقسەكانى مندا رەنگى چاوەكانى
تۆش گۆپاوە، ناوت گۆپاوەو بالات بەرزتر بوو.
چونكە بەم شيوە تازەيەت بيجارەت كردوم. ئىستا دەبى تۆ
ئەو بىت كەئەوان دەيانەوى.
نەفرەتى! ئىستا دەبى تۆ بگۆپى. دەبى تۆ دوو چاوى سەوزت
هەبى.

کتیبکی غه مگین

ژهنه رالیك فریشته یه کی گولله باران کرد. هاوارد فاستی نووسه ر
رووداوه که ی بینی و کتییبکی له باره وه نووسی.
له م کتیبه دا فریشته که یه ک تهخته لییکه وتووه و به زه حمهت
هه ناسه ی بو ددریت و که س به هانایه وه ناچیت.
خوینیکی سووری مه یله وسه وزی کال لاپه ره کانی ته پرکردوه.
ژهنه رال فریشته یه کی گولله باران کردوه. به لام که سیك
به ژهنه رالی نهوت بهری چاوت کلی پیوه یه و ئه م روداوش وه ک
رووداوه گه لیکی تر به خانه ی فه راموشی سپیردران لییره به دواوه
فریشته کان به شیوه یه کی تیواری به ناسمانی شاره کانداهه فرن.

ونبوویه کی نه فرده تی

سهرمان به هه موو جییه کدا کرد، به کافتریا کان، له نگه رگا کان، پارکه کان... به لام نه مانتوانی بیدو زینه وه نه و نه فره تییه بو بوو به ناوو زه ویی قوتیدا بوو.

وتم: ئیترا من نایه م خوت به شوینیدا بگه ری.

وتی: به ته نیا ناتوانم.

وتم: زور ماندووم.

که وته پارانه وه: تکات لیده که م.

نه مویست ته نیا جیی بیلم. سه ره نوی ده ستمان کرده وه به گه پان. نه مجاره ته نانه ت سهیری دوو توئی کتیه کانی شمان کرد به لام شتی کمان ده ستگیر نه بوو. سه ره نجام له پیکه وتم به لام هیشتا نه وه به شوینیدا ده گه ری.

من باوه پرم وایه کهئه و ناتوانی و نبووه که بدو زیتته وه. و نبووه که ی
ئه و زیاتر له خوئی ده چیت. به بوچوونی من ده بی به شوین خویدا
بگه پئی و خراپیش نییه گهر ده ست بکات به ده می خویدا و په نجه
له کاسه سه ری بدات.

سوپاستاخ دكەم سەر كۆمار

لە دوربىنى تىفەنگە كەپەو سەيرى شوئىنەكەى كرد، سەر كۆمار
لەوى نەبوو. چاوەرى ماپەو.

سىماى سەر كۆمارى هیناىە بەر خەيالى خۆى، سىماپەكى بى
گوناهى هەبوو. دواتر بىرى لەكچە بچكۆلەكەى كردهو كە
لەكچەكەى خۆى دەچوو... گریان گەروى گرت. پەنجەى
لەپەلەپىتكەى تىفەنگەكە كىشاپەو لەپشت پەنجەرەى بەرزترىن
تەلارى شار كە دەپروانىپە سەر ستادىۆمىكى بچوك. داپە
پرمەى گریان:

سوپاستان دكەم سەر كۆمارى بەرپز!

بەردەوام بوو:

خۆزگە نىچىرەكانى تىرىش وەك ئىوہ درەنگ دەهاتن.

تامپۆخ

من خەریکبوو لیڤرەو دەهاتم که تامپۆنم کرد. کتوپر ئوتومبیلیک
هات و کردمى به ژیره‌وه. وهختی دەمویست له شه‌قامه‌که
بپه‌رمه‌وه ئەمه رویدا. لاشه‌که‌مم له سوچیکی شه‌قامه‌که له‌ناو
به‌فردا به‌جیهیشت، هاتم به‌لام کاشکی نه‌هاتمايه، من
خەریکبووده‌هاتمە دیدەنی تو که مردم.

چىرۆكىڭ كەنە نووسرا

خومپارەكان لەگويیدا دەزنگانەوہ. وەختىك قەلەمى دەگرت بە دەستەوہ گوللە تۆپەكان بەسەر پەرەكەدا دادەبارىن. سەرەنجام جەنگ كۆتايى ھات. كۆترەكان ھاتن لەلولى تانكەكاندا ھىلانەيان كرد بەلام نووسەرەكە ھەقى بەسەريانەوہ نەبوو، لەرۆمانەكەى ئەودا سەربازەكان بەرەو پيش دەچوون ئەو دەبوو بيانبات تاتەواوى سەنگەرەكانى دوژمن دەگرن. چەند سالىك دواتر رۆمانەكەى تەواو كردو ويستى رۆمانىكى عاشقانەو ئومىد بەخش بنووسىت بەلام نەيتوانى، جەنگىكى تر دەستى پىكردبوو دووبارە نالەى بۆمبەكان لەگويیدا دەنگيان دەدايەوہ.

نه فردت

جيهان تاريخه، وهكو شهو. ژيان سهره نيژهيهكه بهرهو خور.
شهقامهكان هميشه بهرهو دهريا ناچن. باران هميشه جوان
نييه. خهونهكان هميشه شروفهيهكي باشيان نييه. دويني باش
نهبوو، باسبهيني روناكي و شادي خولقين بي...
هموو نه م رستانه بهميشكي نه سپيكا تيدهپهري كه له شه پر
دهگه ريته وه.

مەرگی زەرد

ملازم ئیقانۇف لەبەیانییەکی تەواو زەردا مرد. هیشتا
سەریازەکان نانی بەیانیان نەخواردبوو کەئەو تەواو بوو.
کەسیش بەییریدا نەدەهات بەرپرسی ھۆبەیی لەسیدارەدان بەم
جۆرە بمریت. کچیکی جوان خەباتکار دواي چەندین سال
عەشقی لەگیانی ملازما زیندوکردبوو و ھەر بەم ھۆبەشەو بوو
کەلەو گزنگی بەیانییە غەمناکەدا وەختی فەرمانی سوپای گوللە
بارانیدا دلی داخوړپاو کەوتە گەدەییەو.

رېكەوت

تابووتسازەكە چووه تابوتهكەوهو دريژبوو. دەيوويست بزانی سەرۆکی شارەوانی بەو هەیکەلە زەلامەیهوه لەتابوتهکەدا جیی دەبیتەوه یانا؟ تابوتهکە بوخۆی گونجاوبوو بەلام بۆ سەرۆکی شارەوانی لەو بچووکتر بوو کەبیری لیدەکردەوه. بپاریدا تابوتیکی تر دروستکات پڕ بەبالای ئەوییت، بەلام لەبەدبەختی خۆی هەرگیز هەلی بۆ هەلنەکەوت بپارەکە ی جیبەجیبکات. چونکە وهختیک ویستی هەستیتهوه نەیتوانی. دواجار دواي چەند کاتژمێرێک هەول و تەقەلا ملی بۆ مەرگدا. ئەویان پیش سەرۆکی شارەوانی بەخاک سپارد.

فريخ

يهكهم رۆژ وتى:

دالم خراب ليدهدات.

دووه م رۆژ وتى:

خۆزگه دهكرا بفرم.

رۆژى سيبهم ههستى كرد دهيهوى پرشيتتهوه، ههردوو دهستى

بهدهميبهوه گرت.

رۆژى چوارهم شتى روى نهدا.

رۆژى پينجه م بالندهيهك لهدهميبهوه لهشهقهى باليدا.

رۆژى شهشهم مرد.

رۆژى ههوتهم له م چل بو ئه و چل دهفرى.

مەشوقىڭ كەڭەشنى كىرد

ھەندىك پىياو كوژ بۇئەۋەى كارەكەيان بخەنە بۇتەيەكى
ياسايىيەۋەدەچنە رىزەكانى پۇلىسەۋەو ھەندىكى تر
لەژوورەكانى لەسىدارەدان كار دەكەن و ھەندىكى تىرىش ھتد....
پىياو كوژەكان جۆرى جىاوازيان ھەيە. بەلام من پىياو كوژىكى
لەتۇ ترسناكترم نەبىنيوۋە ئەوينم! تۇخۇت كوشت و ئەۋەش
لوتكەى بى رۇحمىيە. ئىستا تىاماوم لەسەر كىلى گۆرەكەت چى
بنوسم؟ مۇۋە كوژىكى بى رۇحم يامەشوقىڭ كە ھەلەى كىرد!؟

شەمەندۆڧىرىكى بچووكى ئاسنى

پياويك ھەستىكىرد خەرىكە دەرشىتەوہ. دەستى بەدەمىيەوہ گرت و بەرەو دەست شۆرەكە رايكىرد. وەختىك دەمى كردهوہ شەمەندۆڧىرىكى بچووكى ئاسنى لەدەمىيەوہ دەرىپەرى. تەواوى ئەو كەسانەى خۆشى دەويستن لەو شەمەندۆڧىرەدا بوون و ئەويان بەجى دەھىشت. ئەمە دوا خەونى كابرەى مقەست چى بوو. ئەو ئىتر زىندوو نەبوو تادوو بارە خەو ببىنى. ژىن و مەرگى ئەو بەقىتارەوہ بەندبوو. بىگومان ئەو وىنەيەى لەمەر گۆر لەمىشك و خەيالى ئەودا ھەبووہ، وىنەى فارگۆنىكى نمرە سى بووہ.

حیکایه تیکر رووخ

پاوانه که سووتا، شوینی مانه وه نه ما.
تاریکی شوق کرد،
تابگاته که نار که.
دهبی له سنورگه لیکی مه ترسیداره وه تیپه پری.
له پریگه دا پارتیزانه کان هاواریان بو کرد.
قاچا خچییه کان دهستیان بو راوه شانند.
هموو شتیک باش دهچووه پیش.
به لام کتوپر مینیک ته قبییه وه و ناوچه که ناگری تیبه ربوو سووتا.
بووه خو له مییش.
ئه مه حیکایه تی ئه سپیکی سپی بوو دهیویست شه و بگوزهرینی.

ترس

له ده رگا درا. هه ستام چووم ده رگام کرده وه. پیره می رده که ی
هاوسیم بوو.

وتی: ببوورن ده کریّ مشاره که تانم بده نی!

وتم: باوه رناکه م مشارمان هه بیّت!

وتی: هه تانه، بیرت چۆته وه وا له گه نجینه که دا.

چوومه گه نجینه که وه به هه زار زه حمهت مشارم دۆزییه وه و دامی.
وه ختی مشاره که ی لیوه رگرتم، ده مه که ی لی کرده وه و خستییه ژیر
پییه وه و شکاندی.

وتم: ئه و کاره چییه ده تانه ویّ بیکه ن؟

وتی: دویّ شه و خهوم دی بینیم که سیك هاتووه ده یه ویّ
به مشاریک سه رم بریّ.

کۆکه یه کی بو کرد.

چووم پرسیم هیچ یه کی له هاوسیگان مشاری نه بوو، گهر ئه و
کهسه به راستی بهاتبایه، بیگومان به مشاره که ی ئیوه ئه م کاره ی
ده کرد.

دواتر ئه سکه ناسیکی هه زاری خسته له پی ده ستمه وه و له کاتی کدا
ده پۆی وتی: باوه پناکه م له وه زیاتر بهینی، به هه ر حال گهر که مه
بمبووره.

سەگ

پیاوھکە دەرگاگەیی بە پروویاندا کیشا و هاواری کرد:
لیرە ناجولیم. بیست و پینج سألە لەگەل سەگەکاندا لیرە
دەژیم.

کارمەندانی شارەوانی وتیان: دەبی ئەم خانووە چۆلکەیت.
وتی: ئەم ھەموو سەگە بو کوی بەرم؟ ببینن زۆر بەیان ئاوسن گەر
دەکری مۆزەخانە یەك لەشە قامیکی دیکە دروست بکەن.
وتیان: ئەم بپیارە سیناتۆرەکان دەریان کردووە، گۆرانی
بەسەردا نایات.

خانووەکەیان تەخت کرد.
سالی دواتر، سەگەکان تەواوی خانووەکانی شاریان
داگیرکردبوو...

ليڤه دا جيى خويتهى سوپاسى ههردوو ماموستاو هاوپيم كهريم
شيخانى و هه مه كهريم عارف بكه م، له م وهرگيپانه و له نوري
تريشدا هاوكاريان كردوم.

